

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéiratok nem adatsnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitlér sorokat 50 kr. Többszöri hirdetéseknel engedmény
--	---	---	---	--

A román és a római kérdés.

(2) A magyar delegáció külügyi bizottsága kelletténél nagyobb terjedelemben foglalkozott az első és minden aktuális ok nélkül a második kérdéssel. Wekerle nagybányai beszédében úgy nyilatkozott, hogy a szó szigorú értelmében vett román nemzetiségi kérdés ő szerinte voltaképpen nem létezik s ezért úgy találjuk, hogy a kormány és pártja között nincs meg a sokszor hangoztatott szolidaritás, mert ezen pártnak különösen a Tisza-frakcióhoz tartozó tagjai, nevezetesen Falk Miksa, Berzeviczy Albert és Csernátony Lajos evidenter bebizonyították, hogy a román kérdés igenis létezik. Hogy Apponyi Albert gróf is élesen meg róttá az illetékes köröknek ezen kérdéssel szemben tanúsított magatartását, azt mi értjük, mert Apponyinak mai programja — legalább a papiroson — magyar nemzeti program, melynek első, dogmaszerű pontja a magyar fajnak a három hegy és négy folyó országában való föltétlen hegemoniája. De az már egy kissé különös, hogy a liberális rendszer kozmopolita szellemével szaturált kormánypárt, mely eddig feltűnően távol állott a magyar nemzeti szellemtől és idegenkedett a nemzeti aspirációk ki-elégítésétől, most egyszerre nemzeti, mondhatni sovinszta politikára adja magát és delegátusai által kérdőre vonja a külügyminisztert, a miért tétlenül nézi, hogy Románia miképpen táplálja hivatalos és társadalmi uton az erdélyi románoknak állítólag a magyar faj és a magyar állam ellen indított igazításait.

Hát nem is a magyarságnak és a magyar állam tekintélyének a román igazítások ellen való megóvása volt célja a kormánypárti delegátusok felszólalásainak. Itt egy olyan közönséges párttaktikai fogással van dolgunk, a mely fogásokban a liberális párt husz éves története bővelkedik. Ezen szempontból kell megítélni a külügyi bizott vitáját. A vitát nem tartalma teszi érdekessé — hiszen a román

igazításokról elmondott dolgok nem újak, sem Kálnoky nyilatkozatai nem meglepőek — hanem eredete. Ez pedig a Wekerle Sándor és Tisza Kálmán között keletkezett s a liberális sajtó által is bevallott „vélemény eltérés“-ben keresendő. Tudjuk a liberális sajtó révén, hogy a kormány eredeti célja volt Kálnokyt kérdőre vonni, mert az egyházpolitikai vitában állítólag a kormány ellen érvényesítette befolyását. Wekerle azonban időközben mintha belátta volna, hogy baj lesz kikezdeni a király föltétlen bizalmának örvendő külügyminiszterrel s ezért kiadta a jelszót, hogy Kálnokyt „Róma miatt nem kell bántani.“ De ezzel csak a Tisza-frakció malmára hajtotta a vizet. Tiszáék megnehezítettek Wekerle, a miért második miniszteriumába nem vette be frakciónak egyetlen egy tagját sem, sőt Tisza Lajost is kikomplimentirozta a kabinetből, és nyomban megindították az akna munkát Wekerle ellen. A „Pesti Hirlap“-nak általunk a multkor reprodukált cikke igen érdekes világitást vet ezen aknamunkára, melynek célja a kormánynak a külügyminisztertől és ennél fogva az udvari köröktől való teljes elidegenítése. Ezt a célt követték Tisza Kálmán Nagyváradon, Tisza Lajos grófnak delegációnális megnyitó beszéde és a többi Tiszista delegátusok felszólalásai a külügyi bizottságban. S ez a cél, úgy látszik, el van érve, mert néhány nap óta feltűnő makacssággal tartja magát az a hír, hogy Wekerle megunt a kormányzást és le akar mondani.

Kálnokyval szemben kevesebb sikerrel operált a Tisza-klika. Tisza Lajos delegációnális megnyitó beszéde úgy volt megfogalmazva, hogy benne volt, már tudniillik Tisza Kálmán szemüvegével nézve, a Scylla is, meg a Charybdis is. A Scylla: az egyházpolitika, a Charybdis: a román kérdés. A külügyminiszter kikerülte a Scyllát, de nem esett bele a Charybdisbe, hanem a helyett, nem ugyan közvetlenül, hanem közvetve jól megleckézett nemcsak a kormánypárti delegátusok

kat, hanem azok megbizóját a kormányt és a kormánypártot is, a midőn kijelentette, hogy ő semmi esetre sem akarja az erdélyi románok ügyét casus belli-vé felfujni és hogy mindenesetre fenn óhajtja tartani azon barátságos viszonyt, mely monarchiánk és a hármasszövetséggel rokonszenvező Románia között létezik. Mit akart Kálnoky ezzel mondani? Azt, még pedig a kormány és pártja címére: Miért engedték a román kérdést odáig fejlődni, hogy ma az országra veszedelmesnek találják? Miért nem elégitették ki a nemzetiségek jogos követelményeit? A romániai irredenta karjaiba kergették az erdélyi románokat s most nem tudtok segíteni a bajon, hanem hozzám fordultok, engem vádoltok?

Hogy a delegáció mindazonáltal bizalmat szavazott Kálnokynak, az nem cáfolja meg azt a tényt, hogy Kálnoky és a kormány között vége a szolidaritásnak. Ez a román vita pozitív eredménye.

Az egyik „római“ kérdést kikerülte Kálnoky, de csak azért, hogy egy másikkal lépje meg nem ugyan a Tisza-frakció, hanem az egri érsek. Hogy a jövő konkláve milyen pápát fog választani, azt vitatni ma egy kissé időszertlen; az a konkláve dolga. Az egri érsek felszólalása némi tekintetben modern-liberális felfogásra mutat, azon politikai irányra, mely a világi hatalmától amugy is megfosztott pápaságnak erkölcsi tekintélyét világi politikai célokra akarja felhasználni. A liberális sajtó ujjongással üdvözlö az egri érsek felszólalását — s ez elég ok arra, hogy mi ezen felszólalás érdemleges megbírálatától legalább is tartózkodjunk.

Közoktatásunk materializmusa.

Ha igaz az, hogy a sajtóban hiven nyilvánul egy nemzet geniusza, gondolkodása, izlése, érzése, s ha az, mint egy óriási kaleidoszkop hiven mutatja a nemzet közös eszméit, érzelmeit, törekvéseit s nem hagyja figyelmen kívül a nép erényeit és bűneit, józan belátását és tévedéseit sem: akkor könnyen Svájceba, — hol az oktatás ügye oly mindennapi vita tárgya, mint az adó,

vagy közlekedés ügy — képzelhetjük magunkat; mert majdnem minden komolyabb lap, úgy a fővárosi, mint a vidékiek közül foglalkozott oktatás ügyünk hibáival s így nekünk is kevesebb okunk van e tétel elől kitérni.

Azok előtt, akik valaha pedagógiával foglalkoztak, ismeretes, hogy a nevelésben két irányzat van a *liberalis* (össze nem tévesztendő az erkölcs rontó modern *politikai* liberalizmussal. Szerk.) és *utilitárius* irány. A szerint, amint a tanuló elméjéből vagy a tanítandó anyagból indulunk ki. S ezen két irányzatnak megfelelően, két rendszerrel állunk szemben: a szellem művelésével és a szellem tömésével; holott az elmének nemcsak egyik tehetségét kell művelni, hanem az összes értelmi, erkölcsi és akaratbeli tehetségek fejtegetésére kell törekedni hogy ez által harmonikus nevelést követhessünk. Fő persze a liberalis irány, mely a tanuló elméjéből indul ki s az elme művelését tekinti megoldandó feladatnak. S ezen liberalis vagyis az igazi kétoldalú: értelmi és érzelmi nevelés csak az, mely arra törekszik, hogy működésre serkentse az értelmi és szellemi diszpozíciókat, melyek születésünktől fogva meg vannak bennünk; mert diszpozíció nélkül senki sem születik, őseinktől örököljük ezeket, amelyeket aztán nemesíteni és erősíteni kell. Ez tehát nemcsak az igazság közlésére törekszik, hanem főleg az egész nevelésre az elme alakítására és finomítására s nem azzal törődik, hogy az ifju elméjét csak ismeretekkel tömjö tolo, hanem, hogy a közölt ismereteket meg is emészsze és megtanulja használni, miszerint az ész a tanultakon uralkodni tanuljon. Szóval arra törekszik, hogy az elmét hajlékonya, rugalmasa és élessé tegye s mintegy fölruhazza idegzetl és kocsselel. Szerintem nem az a nevelt ifju, akit tömöntelen ismeretekkel megterheltek, hanem az, akinek érzelmei fenköltek, izlőse finom s a kül- és belvilág tüneményeiről alkotott itélete helyes. Szóval ez az irány a műveltség fogalmát nem a sok könyvvel köti össze, hanem az elme erőteljességével és azokkal a megszokásokkal, melyekkel az egyén a társadalomba könnyedén beilleszkedik (v. ö. Felmély: Neveléstan.)

E szerint tehát sohasem szabad a köny-

veket tenni a nemesítés és kifejtés előjává, hanem csak az oktatás eszközeinek kell tekinteni azokat, arra a célra, hogy általuk a velünk született diszpozíciók kifejlődjenek. Ez azért fontos, mert nem a sok tudós, nem a tantervek, nem a pedáns órábeosztás s nem is a nagy számú vizsgálatok tesznek egy nemzetet művelté, hanem a rugalmas elme utján való mély érdeklődés, mely az egyes embernél, az életpályákon s a társadalom különböző osztályaiban az, ami a hajtó erő a mozdonyban. Hogy ez mily fontos, emellett bizonyít az a körülmény is, hogy a társadalmunkat kifejtő impulzus nem a tanulmány egyik vagy másik ágából fejlék, hanem az érzelemből, a szív mélyéből. Sokan ugyan szentül hiszik, hogy az általános kultúra sok könyvön alapszik; pedig az igazi kultúrára kevés könyv kell. Nem a tárgyak csoportjából, hanem a szellemi hajlamokból fejlék ki a kultúra, melyben a szellem mozog. Nem a laboratóriumokban fejtették ki a természet tudományokat, hanem egyszerű megfigyelésből. Nem az akademiákon született meg a kereszténység, hanem a jászolyban. Az apostolok tudatlan emberek voltak, akik nem törődtek a tudománnyal, melyhez jelenleg az emberek boldogságukat kötik. Mohamed büszke volt, hogy irni és olvasni nem tudott.

Ez iránynál az értelmi nevelés a fő, mel, szerint az elmét bővíteni kell és nem megtönni, mert az elme erősítése által később alkalmassá teszi a legnehezebb problémák megoldására. Azonban ma már az iskola kezdi eltvesztetni előját és a liberalis oktatás helyett a professzionárius oktatás kezd lábra kapni, mely csak az értelemhez szól, ellentétben a liberalis neveléssel, mely az egész emberhez szól. A liberalis iskolázás nem cél, hanem előkészítő az életre, mint a hogy a katonai hadgyakorlat előkészület a csatára.

Dr. Molnár Samu.

(Egy befejező közlemény következik.)

A delegációk.

A magyar delegáció külgügyi bizottságának tárgyalásairól még a következőket közöljük. Kálnoky szordai exposéjában Samassa egri érseknek a jövő konklávéra vonatkozó kérdéseire azt válaszolta, hogy a

legkategorikusabb nyilatkozatok birtokában van az iránt, hogy az olasz kormány meg fogja óvni az esetleges konklávé szabadságát és függetlenségét, és hogy Ausztria-Magyarország nem fogja elmulasztani befolyását a jövő pápaválasztásnál érvényesíteni. Samassa érseket e kedvetlenül adott válasz nem elégitette ki s ezért csütörtökön még egyszer szólalt fel. Szerinte a külgügyi miniszter válasza azon kérdésre, vajjon meg lesz-e óva az egyház teljes szabadsága fejének megválasztásánál és biztosítva lesz-e minden világi beavatkozás kizárása, csak a külső rendőri védelmet é. inti. Mindenesetre figyelemre méltónak találja a miniszter azon kijelentését, hogy most már megállapodás történt a monarchia és Olaszország közt a legközelebbi pápaválasztásra vonatkozólag.

Kálnoky gróf külgügyi miniszter erre kijelentette, hogy az érsek szemrehányásait tulajdonképen nem fogadhatja el s még egyszer hangsúlyozta, hogy a jövő pápaválasztásra vonatkozólag a közös kormány részéről mulasztástól nem kell tartani.

A csütörtöki ülés további folyamán Falk Miksa előadó kijelentette, hogy mivel a román kérdés feletti diskuszió a bizottság tárgyalásaiban oly jelentékeny szerepet játszott, jelentősében bővebben kell róla megemlékeznie. Ezután indítványozta, hogy a bizottság Kálnoky gróf külgügyi miniszternek bizalmat szavazzon.

Apponyi Albert gróf azt hiszi, hogy a bizalom megszavazása nem áll arányban azon nagy emfázissal, melylyel a többség a román vitát megindította.

Csernátorny Lajos felszólalása után, ki fentartás nélkül járul hozzá a bizalmi szavazathoz, Apponyi gróf kijelentette, hogy ő a többségnek a román kérdésben tanúsított magatartásától hatályosabb eredményeket várt.

Tisza Kálmán szerint a román kérdés inkább belpolitikai kérdés. Perczel Dezső és Berzevichy Albert rövid felszólalásai után a bizottság bizalmat szavazott a külgügyi miniszternek és általánosságban, majd rövid vita után részleteiben is elfogadta a külgügyi költségvetést.

TÁRCA.

Beteg leány.

Fáj a szívem, fáj ha látom
A hervadást kint a tájon...
Sárga lombok, hulló levél,
Sirhalmokon fonnnyadt virág,
Közbe a fák ágain át
Sóhajt, zokog a hideg szél.

Rég elszállt a kis madárka
Tengeren túl szebb hazába.
Pusztá, néma lett a berek,
Csak úgy rezzen, ha szól rázza,
Csak úgy zissen még, ha rája
Halkan hulló eső pereg...

Fáj a szívem, fáj ha látom
Az elmulást kint a tájon.
Hervadj virág! Oh, tudom jól,
El kell hagynom a világot,
S ha a tavasz megjő újból —
Már siromra hoz virágot!

AUER ISTVÁN.

A tengerész tanyán.

A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája.

Írta: BECSKY LÁSZLÓ.

A herberg ivója csaknem üres volt. A lakóinak egy része a szomszédban árnyas hársfák körül a domb tetejéről az ég felé meredő tengerészeti palotában tanulta azt a mesterséget, hogyan kell a delejtű segítségével az Élbá torkolatából a világ bármely tenger melléki városkjába a lehetőleg rövi-

debb uton bekormányozni a vitorlást vagy a gőzöst.

Nem szeretem a németet; de bizony meg kell adni, hogy sok okos gondolata van. Már az maga is valami, hogy a kvalifikacionális törvény nyüge alól kimondhatatlanul dicsőre méltó egérutat ad a törekvő embernek.

A német azt tartja, hogy felőle bárki lehet tengerész tiszt, csak képes legyen rá. Tessék beállni akár szénhúzó munkásnak egy gőzösre s ha ott becsülettel kitölt 24 hónapot, hát rövid hét hónapi kurzus után, ha a vizsgát sikerrel kiállotta, lehet tiszt. Ez a magyarizata, hogy a német tengerész tiszt mindvégig igen jól találja magát a matróz herbergen, sőt nem is jut észbe a száraz földön másutt lakni, mert a herberg a legolcsóbb. Persze egy kis arisztokratikus jellemvonás az ilyen pikant tisztben is kifejlődik. A sört például a világért sem köszöni meg a matróznak, aki az egész asztaltársaságnak fizet; egy szót sem szól, hanem iszik és mikor pénze van, revanzíroz.

Arra mindig vigyáz, hogy ha valaki sörbe vagy borba való kockázásra felszólítja, pénz hiány miatt ne kelljen visszautasítani. A közelebbi érintkezést a legénységgel csak akkor szünteti be, mikor szorencsésen átesik a kapitányi vizsgán is, a hol már általános műveltséget is követelnek. Ha zsebében van a kapitányi patens, inkább képes hajléktalanul az utcán maradni, hogy ha fogadóra való nincs, sem hogy a herbergen keresen menedéket. Különbön erre ritkán kerül a sor, mert az ilyen kvalifikáció ezer és ezer márka erejéig biztosítja a hitelt.

Az asztalnál nincs rangkülönbség, ki-ki

ott foglal helyet, ahol neki épen tetszik, abból is annyit vesz, a mennyi neki tetszik; csak a matróz vagy a fűtő arra ne számítson; hogy mikor az asztal másik részén lévő sőtől, esetleg kenyérből kér, azt neki tiszt adja; olyan már nincs.

Tapasztaltam, hogy a rendkívül nagy világlátottságnak, ami szinte szakadatlan életveszélylyel van összekötve, az ilyen elvőgre is csak tucat emberekre rendkívül degradáló hatása van. A tengerészt nem érdekli semmi; annak nem lehet újat mondani. Elemtől kezdve a száraz földön föltöbb egyhangu; a meddig csak pénzüket, a legmélyebb pongyolában átlepzelik a napot a herberg ivójában. Mikor a bődírványokon henterogve a dohányzást megújják, ketten-hárman összeverődnek kockázni és a borból varrt pohárba szorított kockát szónéklük, de gyorsan csapkodják az asztalra; háromszor jár kézzel-közre a kocka, aztán kitudódik, hogy ki fizet az egész kompániának sört. Megisszák, aztán folytatják a hentergóst.

A háziasszony több, mint csinos, sőt szép és bájos leánykája gyermekkorától fogva megszokta e látványt. Eszibe sem jut törődni az ingujban, moztaláb hentergő fiatal emberek kosztümjével. Néha benéz az ivóba és enyelegetve ráncigálja meg a fülit egy félig alvó daliás termetű fikónak.

— Te, ne aludj az ivóba, erodj be, már rendbe hoztam az ágyadat.

— Lizike, hagyj békémet!

— Kapsz is olyan nyakleveszt a nyujtó-fával, hogy megemlegeted, mint Perkó.

Az ígéretnek ítele sem tréfa, annak Perkó a megmondhatója, aki ma reggel gondosan felkötött állul ment tengerész tudó-

A magyar delegáció hadügyi albizottsága a tegnapi délelőtti ülést tartotta. München Aurél előadó úrvivőként Krieghammer közös hadügyi minisztert, elfogadásra ajánlja a hadügyi költségvetést. Bolgár Ferenc rövid felszólalása után a bizottság a költségvetést általánosságban elfogadta, mire a részletes vita következett.

A katonai akadémia kérdésénél München Aurél indítványt nyújt be, mely szerint utasítsa a bizottság a közös hadügyi minisztert, hogy a magyar tannyelvű katonai akadémia terveit az erre megszavazandó 40.000 frtnyi költséggel készíttesse el és hogy erről, valamint a katonai akadémiákba való felvételre pályázókról a jövő évi delegációnak jelentést tegyen.

Ábrányi Kornél interpellációt intéz a hadügyi miniszterhez, melyben ezt kérdezi, hogy a közös hadügyi miniszterium mi módon véli megóvni a hadsereg alkotmányosan konstituált jogkörének csorbítása nélkül Magyarországi állami jogát azon esetben, ha a magyar tannyelvű katonai akadémia felállítatik s abban olyan tisztek is neveltetnek, kik a közös hadseregben is értékesíthetők legyenek.

Hegedűs Sándor hozzájárul München indítványához.

Zichy Nándor gróf nem szavazza meg a 40.000 frtot, mert a tényleges felállítás előtt hosszabb idővel elkészített tervek soha meg nem felelők. A hadügyi miniszter válaszáat tudomásul veszi.

Rudnyánszky József báró örvend, ha azt a kérdést, hogy a magyar tannyelvű akadémia felállítható-e, végre valahára nem a delegáció, hanem a törvényhozás körébe tartozónak ismerik. Kétségesnek tartja, hogy az osztrák delegáció meg fogja-e szavazni a 40.000 frtot és az akadémia felállítását csak akkor óhajítja, ha ez szükségesnek mutatkozik.

Szell Kálmán, Ghyezy Béla, Nopcsa Elek br. és Keglevich István gr., Bolgár Ferenc és Busbach Péter megszavazzák a 40.000 ezer frtot.

Krieghammer Ödön hadügyi miniszter a 3-ik akadémiát nem tartja szükségesnek pe azért mégis felvette a 40.000 frtot a költségvetésbe.

mányt hallgatni. Mert hát Lizikével a határon túl nem jó tréfálni; ő kifogástalanul becsületes leány; boldog menyasszonya egy német hadi tengerész tisztnek.

Az effélék rendszerint delután történnek, mert délelőtt a fiuk el vannak foglalva a dolgukkal. A délelőtti órákban csak azok lebzselnek, a kik legfeljebb egy-két nap előtt értek vissza valami elképzelhetlenül hosszú, hónapokig tartó tengeri útról.

Ugy volt akkor délelőtt is. Az ivóban csak három tengerész kockázott, egy márkába és egy üveg sörben ment a játék. A fiuk szóvalánul dobálták a kockát, miközben idegesen játszottak egy-egy darab tíz vagy husz márkás arannyal, a melyet a balkezekben az esetleges felváltásra készen forgattak. Volt még a kis mellényzsebben több sárga csikó is; benéztek érte Yokohamába s csak a minap tértek vissza a földgömb másik oldaláról. A kockázás nem is jár valami nagy izgalommal rájuk nézve, mert kinek-kinek igen mindegy, hogy a pujtása végjébe zsebre, vagy a szeretője kapja ajándékkul. A pujtás még jobb, mert az legalább a veszteséggel együtt veri el a söresarnokban.

Egyszer csak felnyílt az ajtó és egy szikár termetű, mintegy 30 éves rendkívül sovány és sápadt tengerész jelent meg; mögötte még két másik szintén igen rozsbőrben leledző fiatal ember volt látható.

Háromszáz! mondá ünnepélyesen a fűtő, aki éppen a kockát dobta. Egy dobásra háromszáz, ismétlé; én tehát már semmi esetre sem váltom fel az aranyomat. Ezzel átadta a poharat a következőnek és egy pillantást vetett az ajtóban megjelent pujtása felé.

Vége. köv.

A hadügyi miniszternek a közjog és a magyar nyelv oktatásáról a katonai iskolákban, a hadsereg szükségeiről és az önkéntes és tartalékos tisztekről szóló jelentéseit a bizottság rövid viták után tudomásul vette.

BELFÖLD

A Szentzék és a polgári házasság. A liberális sajtó a bécsi N. Fr. Presse nyomán azt jelenti, hogy a római szentzék a polgári házassági törvény szentesítésébe bele fog nyugodni s ki fogja mondani a „tolerari posse”-t. Ez nem egyéb tendenciózus koholmánynál, melynek célja félrevezetni a közvéleményt és megingatni a napról-napra szorosabban összetömörülő katolikusokat. A római Szentzék sohasem fog belenyugodni a polgári házassági törvénybe elvárja a püspöki kartól, hogy a liberális egyházpolitika elleni akciót erőlyesen folytassa.

Hieronimi tárcát cserél. A B. H. jelenti, hogy Hieronimi belügyminiszter a delegációk befejezése után megváltik tárcájától s vagy kilép a kormányból, vagy pedig a kereskedelmi tárcát veszi át. Utóbbi esetben Lukács Béla lesz pénzügyminiszter, Wekerle Sándor pedig a belügy élére áll.

A jövő évi költségvetési előirányzat, mint a Pol. Corr. jelenti, már össze van állítva. Csaknem minden tárcánál emelkedés mutatkozik, a mi különösen a kereskedelmi, a vallás- és közoktatásügyi és belügyi miniszteriumoknál jelentékeny. Wekerle miniszterelnök most a fedezet kérdéssel foglalkozik. A kormány, a mely az államháztartás egyensúlyát tűzte ki főelvül, nem enged meg ennek as elvnek megbontását, s ha szükségesnek mutatkozik redukálni fogja e kiadási előirányzatot.

A kereskedelmi államtitkári állás, a mióta Reiszig Ede a belügyminiszteriumba lépett át, még mindig ninesen betöltve. Legujjabban kandidálva vannak e fontos állásra Csörgheő Gyula, Schriener Gyula és Vörös László min. tanácsosok, Lang Lajos volt pénzügyi és Matlekovics Sándor volt kereskedelmi államtitkár.

KÜLFÖLD.

A Vatikánból. A liberális sajtó a napokban ismét világgá bocsátotta azt a hírt, hogy a pápa beteg és hogy ereje rohamosan hanyatlak. Mondanunk sem kell, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. XIII. Leo magas korához képest igen jól érzi magát.

Olaszország. Crispit a szabadkőművesek tudvalevőleg keményen megtámadták nápolyi beszédeért. Crispit két év előtt felkérték, hogy a Giordano Bruno nevű viselő atheista egyesületet ő nyissa meg. Crispit erre levélben visszautasította a felszólítást és kijelentette, hogy ő nem atheista. Hogy a szabadkőművesek mily ádáz dühvel folytatják a küzdelmet a vatikán ellen, bizonyítja az, hogy szept. 20-án, azon gyászos emlékü nap évfordulóján, melyen az „Uj Olaszország” 24 év előtt minden jog ellenére elfoglalta Rómát, tüntető körmeneteket rendeztek a pápaág ellen, majd pedig az egyik páholy ülésén elhatározták: Iktattassék törvénybe, hogy a pápa polgári tekintetben a királynak alávetessék. — Egy irredontista milánói egylet a napokban hevesen tüntetett a hármás szövetség ellen.

Franciaország. Casimir-Perier köztársasági elnök tegnapi Chateaudunban, hová a hadgyakorlatok megsejmlésére érkezett, egy lakoma alkalmával igen békés szellemű beszédet mondott. Kifejtette, hogy a kormány a demokrácia bizalmának megtartására fog törekedni és azon óhajának

adott kifejezést, hogy az egész ország csak a béke és a civilizáció ügyét szolgálja.

Belgium. A parlamentet és szenátust királyi rendelettel foleszlatták s az új választásokat október 14-ére tűzték ki. Az új választásoknak nagy jelentőségük lesz, a mennyiben most fog kifünni először az új belga alkotmány hatása. Az új választási rendszer szerint be van ugyan hozva Belgiumban az általános szavazati jog, de azazal a módosítással, hogy a vagyonnal bírók 2, a diplomával is bírók 3 szavazattal járulhatnak az urnák elé. A szenátus régi rendszerében marad, a mennyiben 75 tagját cenzitulis a viriliták közül, 26 tagját pedig a tartományi tanácsosok fogják szabadon választani. Ennek foleszlattása a választási hangulatnak a két kamarában egysegesen leendő felfogása érdekében történt.

A koreai háború. A londoni Reuter-ügynökségnek jelentik Shangheiből tegnapi kelettel: Kobeből távirat érkezett, a mely megerősíti azt a kínai forrásból eredő hírt, hogy a japánok az utolsó tengeri csatában három hadihajójukat elvesztették.

Fővárosi levél.

Budapest. 1894. szept. 21.

Valami illatozik Dániában . . .

Némelyek, t. i. a zsidók és liberálisok azt mondják, hogy nagy, dicső hazafi, aki mindent áldozatul tesz a szent haza oltárára. Nem törődik elő és utóitéletekkel, hanem megy, halad előre, mint fényes üstökös és futásában nem akadályozza meg senki sem.

Mások, t. i. a katolikusok meg azt mondják, hogy vakmerő, boszut líheg ember, méltatlan arra a magas állásra, a melyet betölt. Sőt mondanak még egyebet is és még többet gondolnak hozzá, ezt azonban már nem ötik szóba. Jobb is lett volna, ha egy kukk se kerül nyilvánosságra abból a beszédéből, melynek minden passzusa dokumentálja, hogy egyik hatalmas emberünk már nem a miénk.

Tetszik tudni, delegációk ülészek a fővárosban.

. . . Hát azért mondtam, hogy illatozik valami Dániában. — egy nagy ember udvarában. Egyébiránt az is érdekes, hogy mig néhány jámbor filantróp békekongresszusozik, addig a nagyhatalmak mindenféle a legformálisabb előkészületeket teszik a békétlenségre. A németek, a franciák, az osztrákok, no aztán egy kicsit mi magyarok is.

A békekongresszus tagjai aurea aetasról álmodoznak, ezt az embereket, sőt a koronás fők elvben el is fogadják, aztán — milyen ironia! — sorban megmérzik, hogy eléggé gyakoroltak a hadseregek a küzdelemre, elég ügyesek-e az emberirtásra. És mindenütt legfelsőbb elismerésüknek adnak kifejezést a háborús sikerültsége fűlött. Most csak az a kérdés, mikor lesz általános béke, vagyis, mikor fegyverezik le a rengeteg létszámú hadseregeket — vagy mikor törnek már egymásra a nemzetek?

Lám, Kinában és Japánban nem békeüléseznek, hanem kiállanak a sikra, hogy meglásák ki a legény a csárdában. És noha irtódom a vérontástól, mégis azt mondom: jól van, csak üdössek egymást: Legálább következetesek. Nem úgy, mint az európaiak, akik, elvben békét akarnak, tetteg pedig háborúra készülnek.

Mintha multheti levelemben összeesidtam volna a budapesti rendőrséget — ? Lehet. Nem vonom épen vissza szavaimat, — noha épen nemrégiben volt és van most is okom bankódni, hogy valakit kitaláltam írni az ujságba — mert a budapesti rendőrség csakugyan megérdemli néha, hogy egy kicsit rájárjon a rud. — Ennek kapcsán csak azt akarom mondan, hogy legutóbbi levelemben említettem, s a Károlyi-köruton történt rablgyilkossági kísérlet csak vice volt. Az a kereskedő, ugyanis, a kit hírt szerint megakartak gyilkolni és meg is raboltak, maga költötte az egész históriát, hitelezői megrémítésére. Alighogy a sebe kicsit összeforradt, szörin-szálán úgy eltűnt, hogy mai napig sem találták meg.

Nem különben szép a következő kedves történetke is.

A főváros a közegészségi és demográfiai kongresszus tartama alatt megakarván vendégelni a tudósokat, az iparcsarnokban estélyt rendezett a tünzeteitükre. Hűvös lévén az idő azontájt, a tudós urak csaknem kivétel nélkül felöltöben jelentek meg a kitűzött helyen és időben. Felöltöket a rögtönzött ruhatarban helyezték el az estély tartamára. — Hogy a vendégek mint mulattak és jóllaktak-e, az nem tartozik ide. Annyi azonban tény, hogy mikor az estélynek vége volt, a tudósoknak legelső dolguk volt felöltöik után nézni. A gálans főváros a 2—300 ember számára a népszinbáz néhány ruhatarosát fogadta fel, hogy „szakértők” is legyenek ott. A dolog vége az lett, hogy a fele tudós se kapta vissza felöltőjét a támadt nagy felöltő-chaoszból. Tehát panaszt tettek a renpségnél. Ez nem segített. No most nekimentek a fővárosnak, hogy a felöltők fejében adjon karpótlást.

— Nem úgy tudós urak! mondá a főváros. Gerlóczy polgármester pedig egy nyilatkozatot adott ki, — a melyből nagynehezen meg lehet érteni, hogy minekutánna, mivel és miért, hogy, mindazonáltal és mindannak dacára sőt épen azért, mert — a tudósok nem kapnak kártérítést.

Hisson csak az kellett! Ilyen értelmetlen bombasztifázishalmaz fogalmazása nyilatkozat, mint a polgármesteré, még az idegen tudósokat is mérgebe hozta és juszit, csak azért is pörre mennek. Megbiztak egy ügyvédet, hogy igazukat keresse a bíróság előtt.

Elmondtam ezt egy magyar parasztembernek is. Mooslygott a bajsza alatt, s a mikor elbeszélésem végére értem, azt mondta rá:

— No ezek a tudósok is úgy jártak a fővárossal, mint az én fiam a szomszédom fiával. Játszanak együtt, kedveskednek egymásnak, egyik a másiknak a falat konyerét is odaadná. Egyszerre csak hallom ám, hogy piff, puff! Ugy összeverekednek, hogy csuda!

A. J.

Városi és vidéki hírek.

— **József főherceg Wörishofenben.** Alosuthi levelezőnk írja nekünk, hogy József főherceg legközelebb Wörishofenbe utazik, ahol Kneipp Sebestyén plébánost fogja konzultálni. Klottild főhercegné leányával, Erzsébet és Mária Dorottya a főhercegnőkkel csütörtökön délután Tatrafüredre utazott.

— **A városi közgyűlés.** A holnapután, hétfőn d. e. 9 órakor a városháza nagytermében tartandó városi közgyűlés tárgysorozatóból a következőket közöljük: A főispán átteszi a számonkérészéki ülés jegyzőkönyvét. A városi tanács előterjesztései a szűret megkezdése, a főreáliskolai szegénysorsu tanulókna a Pozsonyban tartandó tornaversenyen való megjelenhetőséki iránti segélyezésök, a városunkba vonult honvédség élelmezése, a közfürdőnél foganatosítandó javítások és egy ideiglenes tanító alkalmazása tárgyában. A városi tanács betérjeszti a közlekedési akadályok elhárításáról szóló szabályrendelet módosított szövegét. A városi tanács előterjesztése az aggintézet tulajdonát képező postaház bérbeadása, és az 1875—1878. évi behajthatlan közmunka hátralékok törlése tárgyában. A nyugdíj felügyelő-bizottság előterjesztései Laufenauer Antal kórházi gondnok és úzv. Farkas Józsefné nyugdíjaztatása ügyében. A helybeli Szt. Forone-rendőszertőháza kérvénye a szokásos gabonalamizna kiutalványozása iránt. Szaller György rendőrségi iktató s kiadó kérvénye fizetése arányosítása tárgyában. A városi rendőr-biztosok kérvénye fizetés javítás iránt. Polgármesteri előterjesztés a törvényhatósági szervezetről szóló szabályrendelet módosítása tárgyában. Kiküldött albizottság előterjesztése a városi alkalmazottak fizetési megállapítása tárgyában. A városi tanács előterjesztése az aggok, szegények, rendőri fog-

lyok s toloncok jövő évi élelmezése tárgyában. A kiadóhivatal két jelentése. Az 1894. é. XXVII., XXVIII. és XXIX. t. cikkek kihirdetése. A városi tanács előterjesztése a városi letételeknek egyéges kezelése, az ezredéves kiállítás kerületi irodai költségei fedezése és a város kezelése alatt levő tőkéknek értékpapirokba való elhelyezése ügyében.

— Esterházy gróf vendégei.

Csákvári levelezőnk írja nekünk: A napokban Oettingen herceg családjával Münchenből Csákvárra érkezett sógora, Esterházy Miklós Mária látogatására. Ugyancsak Esterházy Béla gróf is itt időzik Sárosról. A vendégek vadásznak Esterházy Miklós Mária gróf nagy kiterjedésű erdeiben, melyekben nagy szarvasállomány mutatkozik. A vadászatoknak pompás idő kedvez.

— **Személyi hír.** Say Győző altábornagy az V. honvéd-kerület parancsnoka esütörtökön Sopronban időzött, hol az ott állomásozó honvédezredet inspicálta.

— **Ellenőrzési szemlék.** A vaáli járásban a jövő hónapban ellenőrzési szemlék lesznek még pedig Bieskén okt. 12-én és 13-án, Vaalban pedig okt. 15-én és 16-án honvéd ellenőrzési szemlék. A közös hadsereg 50. sz. katonákra nézve Bieskén okt. 9-én és 10-én, Vaalban pedig okt. 12-én, 13-án és 14-én, a népfelkelőkre nézve pedig Bieskén okt. 15-én, 16-án és 17-én és Vaalban okt. 19-én, 20-án és 21-én.

— **A megyei utadó.** A fejérmegyei törvényhatósági közutak építési, kezelési és fenntartási kiadásairól, valamint ezen kiadások fedezésére szükséges bevételekről szóló költségvetés előirányzat az 1895. és 1896. évekre már elkészült. A költségvetés iránti utadó számlák és minimumok iránti nyilatkozattal, valamint a megyei közigazgatási bizottság határozatával együtt a székesfejérvári, adonyi, moóri, sárbogárdi és vaáli főszolgabírói hivatalokban október 1-étől 16-ig, vagyis 15 napig közszemlőre lesz kitéve. A megye főjegyzője ezért felhívja az érdekelteket, hogy a mennyiben a költségvetés iránti irásba foglaltva a közszemle ideje alatt hozzá be nyújtsák.

— A népfelkelők figyelmébe.

Havrauek József polgármester a következő hirdetményt tette közzé: Az 1893. évi XXXVII. tc. alapján mindazon katonailag kiképzett népfelkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a hadtengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékaiban vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képezettek, kik népfelkelési (rözsaszíri) ajánlati lappal el vannak látva f. évi november hó 3., 4., 5. és 6-ik napjain az alább elősorolt módon a városháza nagytermében, az ott működő bizottság előtt személyesen megjelenni vagy irásban jelentkezni tartoznak. És pedig az 1860-ik évtől 1872. évig születettek november hó 3-ik napján; az 1857., 1858. és 1859-ik évben születettek november hó 4-én; az 1854., 1855. és 1856-ik évben születettek november hó 5-én; az 1852. és 1853-ik évben születettek pedig november hó 6-án, reggeli 8 órakor tartoznak megjelenni. Az irásbeli jelentkezéshez a városi rendőrkapitányi hivatalban ingyen jelentkező-lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a rendőrkapitányságnál alkalmazott katonai nyilvántartó és a jelentkező-lapra nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást. A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány (végelbcsásjió levél, kilépti bizonyítvány, ajánlati lap) elhozandó, az irásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó. Az itt tartózkodó, de Ausztriában honos népfelkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni, mint a magyar honosok. A jelentkezés igazolatlan elmaradása 5—5 egész, 100 frtjig terjedhető pénzbüntetéssel esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetetik.

— **Eljegyzés.** Rózsa Károly építőmester eljegyezte Novák Jenő szent-grothi földbirtokos leányát.

— **Tűz.** Zimmermann János Széchenyi-utca 138. sz. házában szőrűjében tegnap délután egy kazal kigyulladt és leégett. A vizsgálat kiderítette, hogy a tűz a kazal fenekén keletkezett. Hogy mégis gyorsan eloltották s nagyobb szerencsétlenség nem következett be, az különösen a vasuti műhely munkások, ácsok, közműveseknek köszönhető, kik a munkáról a tűz keletkezésekor éppen hazafelé mentek. A városi önkéntes tűzoltók is gyorsan érkeztek a vészszínhelyre s a tűz gyökeres eloltását ők teljesítették. A károsult Zimmermann János a tűz keletkezésére nézve előadja, hogy annak oka nem lehet más, mint gyújtogatás, mert az idén már kétszer fordult elő házában tüzeset.

— **Szerencsétlen lövés.** Boros István szőlőhegyi pásztor néhány nappal ezelőtt a madarakat akarta elijeszteni fegyverével. Puskája azonban lövés következtében elszakadt s Botosnak balkezét teljesen szétromosolta. A szerencsétlen a városi kórházba szállították, hol szétromosolt kezét tegnapelőtt délután levágták.

— **Halálozások.** Özv. Fejérisváné szül. Kunz Karolin mint részvétellel értesülünk, e hó 21-én élte 71-ik évében, hosszas szenvedés és a haldoklok szentségének felvétele után elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor ment végbe. Az engesztelő szent mise-áldozat hétfőn szeptember 24-én délelőtt 8 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatattani. Ö. v. f. n. — Dieterich Szilárd Ernő volt uradalmi erdőgazdasági ellenőr tegnap a haldoklok szentségének ájtatos felvétele után életének 81-ik évében elhalálozott. Ma délután 5 órakor temették a „Szt. Hárohág”-hoz cinzett temetőbe; az engesztelő szent-miseáldozat kedden reggel 8 órakor lesz a belvárosi plébánia-templomban. Ö. v. f. n.!

— **Tűz Cécén.** Tegnapelőtt délután Cécén Barsi Sándor udvarán egy zsupkalan eddig ismeretlen okból kigyulladt és rövid idő múlva porrá égett. A tűzoltók hamar jelentek meg a tűz színhelyén és csekély erőmegfeszítés után sikerült nekik a tüzet lokalizálni. A kár csekély.

— **Ne loj!** A székesfejérvári születésű 22 éves Stern Efraim-Elomér Budapesten Demkó Jánosnál szolgált mint kereskedő segéd, de vissza őt gazdájának bizalmával és nagyobb összeget lopott tőle. A budapesti törvényszék ezért 6 hónapi börtönrre ítélte, politikai jogainak gyakorlatába pedig csak három év múlva fogja recipiálni.

— **Érettségi pótvizsgálat.** A székesfejérvári kereskedelmi akadémián ma érettségi pótvizsgálatot tettek azok, kik a múlt tanév végén megbuktak a vizsgálaton. A jelentkezők, számszerint tizen, úgy látszik jól használták ki a szünidőt, mert mindnyájan jó sikerrel tették le a vizsgálatot. Azonkívül még két olyan tanuló is jelentkezett érettségi vizsgálatra, kik tanulmányaikat más intézetekben folytatták. A kereskedelmi akadémia tanári kara e két tanulót nem bocsájtotta érettségi vizsgálatra.

— **Tűzek.** E hó 20-án este 8 órakor Pálkás Horváth Mihálynak a szőlőhegy Rózsadűlőben levő présháza eddig ismeretlen okból kigyulladt, s bár a tűzoltóság Glogovátz József segédtséget vezetőse alatt egy kis fecksendő és vizeslajttal azonnal kivonult a helyszínre, mégis a nagy szárazság miatt képtelen volt a hajlékból valamit megmenteni. A tűzoltóság este 8 óra után vonult ki, s éjjeli 1 órakor tért vissza a tűzoltó laktanyába. A hajlék, mint halljuk, biztosítva volt. — Tabajdon a napokban Alföldi Sándor háza, széna-szalma és takarmány készlete leégett. A kár 500 frt, mely összegből biztosítás utján 300 frt megtérül. — Alsó Körtvélyesen szintén volt egy tüzeset, melynek Grubi János háza estét áldozatul. — A Cécénhez tartozó Hardpusztán leégett Vass Ignácnak egy buzaasztagja. A kár 900 frt. Az asztag 888 frt erejéig biztosítva volt.

— **Baleset.** Bernát József malomutcai lakos szolgája tegnap délután kukoricamorzsólással volt elfoglalva. Munkaközben balkezevel oly szerencsétlenül nyult a kukoricamorzsoló gép etetőjébe, hogy közép és gyürű újat a gép teljesen összemorzsolta. Bernát József a szerencsétlent azonnal a városi kórházba vitette, hol az összeronesolt kézt újat azonnal amputálták. A szerencsétlen cseléd gazdája költségén a városi kórházban ápoltatik s remélhető, hogy sebe 10—14 nap alatt be fog gyógyulni.

— **Fejérvári diákok Pozsonyban.**

A székesfejérvári állami főreáliskolának 35 tanulója holnap Klincsek József és Exner Győző tanárok vezetésével Pozsonyba utazik, hol részt vesznek a kedden tartandó kerületi tornaversenyen. Hétfőn megnezik a diákok a régi koronázó város nevezetességeit, délután 5 órakor pedig jelen lesznek a középiskolai tanulók csolnakázóversenyénél. Kedden délelőtt próbaverseny lesz, 3 órakor pedig végbemegy a nagy verseny. Székesfejérvár városa 17 tanulóval azzal künyyítette meg az utazást, hogy az utazási költségek fedezésére 100 forintot adományozott.

— **Végre valahára!** Már vagy két hónapja, hogy Tóth Béla nyugalmazott reáliskolai tanáron olyan súlyos idegbaj mutatkozott, hogy a szerencsétlent a kórházba kellett szállítani. A belügyminiszter sok utánjárás után csak most rendelte el, hogy az elmebeteg a Lipót-mezei ólmegyógyintézetben helyeztessék el.

— **Megrendszabályozott tanító-**

Rozenbach Ferenc acesai tanító, ki szomorú hírnővre vergődött azzal, hogy az acesai tanítóválasztás alkalmával az év elején letkezett véres lázadást ő okozta, most alighanem megkapja jutalmát. Azt halljuk ugyanis megbízható forrásból, hogy az ellene megindított fegyvelmi vizsgálat azzal ért véget, hogy a vizsgálat jegyzőkönyve azzal a véleményezéssel terjesztetik a közoktatásügyi miniszter elé, mely szerint Rozenbach állásától elmozdítottassék.

— **A Duna títka.** E hó 7-én Eresinél a Dunából egy ismeretlen férfinullát fogtak ki. Személyleírása: magasabb termetű, erőteljes testalkatú, jól táplált, mintegy 60—95 évesnek látszó férfi hulla, hajzata sötét gesztenyoszínű, már öszes, nagy bajusza és szakála teljesen ösz, ruházata egy vörös barna színű barchett, foltozott, rövid kabát, vászon béléssel, sötét kékkes szürke, durva vászonból készült esikos mellény, és erősen foltozott nadrág, a mellény fehér porcellán gombokkal, a nadrág egy hosszú vörös sálkendővel matrózosan átkötött, egy vörös és kék kockás katon ing, durva vászon fehér alsó nadrág, jel nélkül, lábain rozsz eugos cipő; a nyak rövid és vastag, a hullán kül-erőszak nyomai ninesenek.

* Egy, a tanítás terén kiténő bizonyítványokkal rendelkező fiatal ember **magán órák adására** vállalkozik gimnáziumi vagy reáliskolai tanulók mellé. Ugyanaz kezdőket és kevésbé előrehaladotakat hógedűre is oktathat. Bővebb felvilágosítást nyujt a lapunk szerkesztősége.

TÁVIRATOK.

A király Visegrádon.

— **Nagy-Maros,** szept. 22. (Ered. táv.) Ferenc József király ma hajnalban fél három órakor Balassa-Gyarmatról ide érkezett s a készen álló csolnakokon kíséretével együtt azonnal átkelt a Dunán. Visegrádra érkezve rövid időre a számára készen tartott lakosztályba vonult vissza, majd a visegrádi erdőbe ment szarvasokra cserkészni.

A király társaságában vannak **Arnulf** bajor herceg, **Marzso** udvari títka, **Malanszka** títka, **Páar** Ede gróf főhadsegéd, stb.

A király három napig fog vadászni s hétfőn este vagy kedden reggel visszautazik Bécsbe.

A hadgyakorlatok vége.

— **Balassa-Gyarmat,** szept. 22. (Ered. táv.) Ma délelőtt összegyűltek a hadgyakorlatokon részt vett csapatok törzstisztojai és meghallgatták Albrecht főherceg jelenléteben a gyakorlatok fölötti kritikát. Ennek befejeztével **Albrecht** főherceg **Frigyes** és **Albrecht Szalvátor** főhercegek társaságában 11 óra 16 perckor külön udvari vonaton Bécsbe utazott.

Hieronym belügyminiszter és **Fejérvári** báró honvédelmi miniszter egy másik különvonaton délben Budapestre utaztak.

A hadgyakorlatokon részvevő csapatoknak állomásaikra való szállítása már megkezdődött.

A delegációk.

— **Budapest,** szept. 22. (Ered. táv.) A magyar delegációk hadügyi albizottsága ma folytatta a közös hadügyi költségvetés tárgyalását. A bizottság a költségvetésnek hátralevő részleteit rövid viták után elfogadta.

Az egyházpolitika protestáns világitásában.

— **Bécs,** szept. 22. A „Vaterland“ legújabb száma kiváló protestáns vallásu magyar politikus tollából eredt vezérekkel közöl, melyben ki van fejtve, hogy a kormány egyházpolitikáját nem azon szempontból kell megítélni: Vajjon ártott-e ezen politika, és ha igen, mennyiben ártott a katolikusoknak, hanem azon szempontból: Vajjon az, ami árt a katolikusoknak, már magában véve előny-e a protestánsokra nézve? A cikkirő e kérdésre a királyhú magyar és protestáns hazafi szempontjából is tagadólág válaszol és cikke további folyamán kifejti, hogy a katolicizmus meggyöngyítése maga után vonja Magyarország összerendezését is, mert mindenkor a katolicizmus volt Magyarország legerősebb államfenntartó támasza. Protestáns létére is bevallja a cikk irója, hogy a protestánumus nem nyujthat a valóságos érzelmeiben vérg sértett népnek semmit, a mi a nagy lelki veszteségért kárpótolhatná, és különösen nem nyujthatja neki a valóban keresztény eszmét. Erre csak a katolicizmus képes. Csálódnék, a ki azt hiszi, hogy a katolicizmustól elvett jogok rászállanak a protestantizmusra. Duobus litigantibus tertius gaudet, ez a harmadik itt a keresztény-civilizált társadalom halálos ellensége, a szociálizmus.

Mi volt Cáký elkeresztelési rendeletének eredménye? Közvetve az egyházpolitika. Közvetlenül pedig az, hogy feldulta az ország vallásibékéjét. Egy kérdést azonban nem tudott megoldani: A vegyes házasságokból származott gyermekek vallási hovatartozásának kérdését, mert ez a kérdés kivonja magát a bürokrata hatalmi köréből; ezen kérdés megoldása a családöt illeti meg.

Krakó új érseke.

Krakó, szept. 22. Itt befejezett ténynek veszik, hogy az elhunyt Dunajevszki bíboros helyébe Puzyna Kniaz lembergi felszentelt püspök neveztetett ki krakói érsekké.

Új nemzetközi szövetség.

— **Bern,** szept. 22. A svájci szövetségi tanács meghívására tizennégy állam kormányai késznek nyilatkoztak képviselőket küldeni azon nemzetközi értekezletre, mely e hó 25-én ül össze Bernben, s a melynek célja az állami szerződésök közzétételére alakuló nemzetközi szövetség megalapítása.

Különfélék.

— **Személyi hírek.** A király Hieronym belügyminisztert esütörtökön B-Gyarmaton hosszabb kihalgatásion fogadta. — A román királyi pár tegnap este Bécsből Budapestre át Bukarestbe utazott. — A cár egészségi állapota rosszobbra fordult. — Pálffy Móric gróf nyug. lovasági tábornok szomolányi birtokára érkezett.

— **A balassa-gyarmati hadgyakorlatok** tegnap végot értek. A király tegnapelőtt és tegnap is korán reggel ment ki a hadgyakorlatok színhelyére s éber figyelemmel kísérte a hadműveletek menetét. Erdekes, hogy a tegnapelőtti gyakorlat egészen harszerüleg ért véget. A király tegnap hadiparancsot intézett a két honvédelmi és a közös hadügyminiszterhez, melyben a seregeket megdicséri. Hasonlóképen kifejezte meglegedését Albrecht főherceg, Beck tábornag, Mádi és Kovács és Lobkovitz herceg hadtestparancsnokok előtt is. Mindkét napon udvari ebédek voltak. A király tegnap este 9 órakor elhagyta Balassa-Gyarmatot és Visegrádra utazott.

Rossi Battista Gian híres római archeologus meghalt. Már 1892-ben megütötte a guta és azóta betegeskedett. Rossi volt az első, a ki a római katakombák tudományosan vizsgálta meg és a feliratokat nagy gondnal tanulmányozta. Kutatásainak eredménye Roma sotteranea christiane emü nagy művében írta le, a melyet több jeles mű követett. Heivenhárom évet élt.

— **Apró hírek.** Nagyon szeg van kitérőben Békés- és Csongrádmegyében. — Szilágyi Dezső ellen tüntetések készülnek Pozsonyban. — Római ában megnyilt az a történeti intézet, melyet ott Fraknoi Vilmos c. püspök 300.000 frnyi költséggel alapított a magyar történelem ápolására. — Há y Bernát (Borele Há y), az országos hírhedségre vergődött uzsorás meghalt. — A vatikáni kongregáció Zolanak „Lourdes“ c. regényét kárhoztatja, s a tiltott könyvek indexébe iktatta.

* **Egyházi szerek, műhimzések,** templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztuti- és oltárképek, csillárak, fehérneműk, kegytárgyak képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szücs és Társa, a bibornok-érsék és Magyarország hercegprimásának udvari szállítóit. Budapest, IV. Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kívánatra bérmentve küldik.

Irodalom és Művészet.

— **„Herkó Páter“** kath. élelapon folyó évi 38. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Melegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlanul elterjedt élelapon olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter“ előfizetési ára egy évre 4, félve 2 frt. Szerkesztője Markos Gyula, a Kath. Úrtizek ismeretes költője, kinek címére az előfizetési penzek küldendők. (Budapest, zsibarus-utca 7.)

— **Szent Imre herceg élete.** Dr. Karácson Imre, a kiváló történettudós legújabbán összegyűjtötte a Szent-István király fiára, Szent-Imre hercegre vonatkozó összes adatokat s ezeket most könyv alakjában feldolgozva kiadja. A könyv három részből áll: az első rész szent Imre életét írja le a történeti adatok és a legendák világitásánál; a második rész gyakorlati élel tartva szem előtt, az ifjú szent erényeit s az éleléből vonható utmutatásokat adja elő a jelen viszonyokra alkalma-

zottan az ifjuság számára; a harmadik részben függetlenül a szent Imréről szóló régi latin himnuszok vannak közölve eredetiben és fordításban. A könyvet az ifju szentet ábrázoló művészi metszeti kép díszíti. A munka (kis 8-ad rétből) körülbelül 8-9 iyre terjed s díszes kiállításban jelenik meg. Ára lehetőségig csekély; a fűzött példány ára 40 krajcár, csinos vaszonkötésben 60 krajcár. A megrendelések közvetlenül Karácson Imre, tanítóképző-intézeti igazgató nevére Győrre intézendők.

— **Veszprémi Jenő** szinzigazgató társulatával a jövő hó elején Szombathelyre érkezik. A társulat összesen 73 tagból áll, kik közül a műszaki személyzethez 10, a zenekarhoz 14, a színészi személyzethez 24, az énekarhoz pedig 15 tartozik. Előadandó darabok: „Szultán“, „Citerás“, „Klári“, „Bányamester“, „Libapásztor“, „Kis molnárné“, „Gascognei nemes“, „Orpheus“, „Boccaccio“, „Párisi élet“, „Katonás kisasszony“, „Madarász“, „Kékszakállu herceg“, „Első és második feleség“, „Erény örök“, „Tiszt urak“, „Szegény Jonathán“, „Angó“, „Fatinica“, „Trapezintu hercegnő“, „Donna Juanita“, „Hoffman meséi“, „Mikádó“, „Charléi“, „Uj honpolgár“, „Három testvér“, „Bubos pacirita“, „Lemondás“, „Agglegények“, „Dolovai nábob“, „Francillon“, „Az arany ember“, „Hámlet“, „Julius Caesar“, „Shylok“, „Az ember tragédiája“, „Faust“, „Endre és Johanna“, „Paraszt kisasszony“, „Az asszonyverve jó“, „Viola“, „Felfő Klári“, „Miliári“, „Az árvaleányhaj“, „Czifra Juci“, „Hunyadi László“, „Nézd meg, azanyját“, „Szegényifju története“, „Járvány“, „Csapodár“, „Con Caesar“, „Rozenkrancz“, „Nongodiu ur“, „Madame sans gene“, „La Traviata“, „Az alvajáró“.

Szerkesztői üzenetek.

Jelenvolt, Martonvásár. Ezáltal még közöljük röviden, de máskor kérnék b. nevét, mert nem szeretik a névtelen tudósításokat. Azonkívül pedig élvezhetőbb fogalmazványt is kérnék máskor. — Sch. F. urnak, Zichyfalván. Közölhetetlen, mert nincsen megírva a vitések nevei, aztán nincs megírva a hóstett oka. Corr. de Hongrie. Már megint „megjelent“? Hiszen már vége az uborkaszónak. „Fordulj be és aludj.“ Az árvaleány piacton költőmb zöldségeket árulnak. — Remete. Bocsanát, de ez egyszer alighanem felültették. Magyarországon a főispánok nem anarbiták, hanem a még gonoszabb ultramontanok után spiclikadnak.

Közgazdaság.

Vázlatok a mezőgazdaság teréről.

Közlő: Krizsány János.

Folytatás.

De az emberiség őskorából a kulturált növények legrégibb dokumentumait Egyiptomban Gize falu mellett levő piramisokon látható rajzok szolgáltatják. Ezen kívül tudjuk, hogy a régi egiptomiaknál a közgazdaság alapköve az ország földje s termékenységeből kifolyólag a földmívelés volt, melynek feltalálásával dicsekedtek is. Ugyanis, Ruprecht Gyula közleménye szerint, a mező gazdaságra vonatkozó legrégibb, legmegbízhatóbb adatokat Egyiptom népe külföldre, még napjainkban is mégben fenmaradt, 5000 éves hieroglifikus műemlékein szolgáltatja. Ezen ország képezte az óvilág éléskamráját s oly kitűnően szervezett mezőgazdasági állam volt, minő, más akkori időben nem létezett. A buja termékenységi Nilus völgye nagy néptömeg táplálását s fontartását biztosította. Miután Egyiptom csak a Nilus kiöntésének, mely évente a vidéket termékenyítő hullámaival elárasztó, kiközösítette létét: ez okból a nép többféle, a mezőgazdaságra vonatkozó ünnepeket is tartott. Ilyen volt a víz, a vetés és az aratás ünnepe.

Továbbá híven és részletesen s nagy előszeretettel találjuk megörökítve a sírok falain, kőkoporsók fedelén festve, faragva a mezőgazdaság sokféle munkálatait. Itt-ott látjuk az aszántást, vetést, a növények ápolását, az aratást s magbetakarítást jeleneteket. Az állattenyésztés köréből pedig látjuk a fejést, állatok megbélyezését, gyógyítást, takarmányozást, migmá-

sutt az akkor már használt háziállatok: ló, ökör, tehén, szamár, juh, sertés, kecske, kutya, macska és a gazdasági eszközök közül: az eke, kapa stb. feltűntetését.

Főterményük volt a buza, árpa, melyet Herodotosz szerint sűrű-készítésre használtak, s az ugynevezett durvaoc vagy dooca barack s a datolya. Ezeket kivül természetiek még lent, babot, lencsét, hagymát, dinnyét, fűgét, repcét, saátá feléket, továbbá papirbokrakat, s pamutot, mint kereskedelmi növényeket.

Az egiptomiaknál, mint minden földmívelő népnél az eke nagy tiszteletben tartott. Valami boronaféléjük, s más egyéb kezdetleges eszközeik is voltak.

A vetés betiprására kecskenyáj használtatott.

Egy thebai képen szemléltethető az aratás is. Két kaszás ugyanis baltatorma hajtott sarlóval dolgozik, másik a gabna kalászeit két fűcskával négyzetletű nádkosárba emeli, míg két munkás a levágott kalászatokat elhordja. De egész kévékbe is kötözték a rövidre vágott gabnát. Ezután a tarlót lemetsztették, s nilusi iszappal keverve téglavetéshez használták, a többi szalmát pedig elégették.

Más képen a gabona raktározása s lapátolása ábrázolatik. Így a gabnát zsákokban hordják a pajtába, és garmadába öntik. De a gabna verneket is ismerték.

A régi egiptomban már az állattenyésztés is nagy fejlődésnek ürvendett. A szarvasmarha fajból jó erős testalkatu szép számú állat állományt birtak, mely részint hizlálásra, vagy tejtermelésre, részint már az akkor szokásos bikaviadalra használtatott.

A ló 1800 év körül Krisztus előtt a hikosznak nevezett pástornerp által Kis-Ázsiából lett ismeretessé, s hol nyereg alá, hol pedig harciszekér elé fogva használtatott, későbbben lötenyésztés céljából menések is lettek felállítva, s különösen Palasztnával élénk lökereskedés jött foganatba.

A juh is igen becsült házi állat volt. Más különféle állataik a hieroglifok által vannak jelezve.

Az állattenyésztés a szolgálk teendője volt, kik a takarmányt az állat szájába dugdosták.

Házi szárnyasak közül ismeretes: a lud, réce és a tyúk. Kitűnően értettek a tojások kályhában való kiköltését, melyben nagy ügyességgel s gyakorlatossággal jártak el.

Több kép találtatott, a bor, a gyümölcs-termelés és kertészet megismertetésére is. A Nilus völgyén elterülő szőlőtelepeken kiváló jó bor termelt. A venyigéket részben alacsony rácszat mellett, részben pedig lugosos műveléssel oszlop vagy villaalakú támaszokon tanyszéttették. A szőlőpréseléshez lentömlöket használtak. A bor eltartása azonban nem hordóban, hanem agyagkorsóban történt. A királynak a bor élvezete törvény által volt előírva, de a papok és harcosok is sok bort fogyasztottak.

Államszervezete Egyiptomnak ugyan zsarnoki volt, de okzerű, miért is az egész ország valami nagy háztartáshoz hasonlított, mely nagy jelentőséggel s irányadó befolyással bírt az összes emberiségre. Azért a közművelődés szempontjából is sok és nagy az egiptomi nép érdeme, mert mezőgazdasági műveleteinek kivül feltalálták az írást és kiképezték a műépítészeti is, olyanira, hogy még manap is mindenkit bámulattal eltöltő, roppant óriási építményeket állítottak elő.

Ez rövid történeti vázlat a földmívelés gyermekkorának és hajnalodásának.

A mi más ősidei népek hézagos gazdasági fejlődés történetét illeti, az könnyen mellőzhetjük, minthogy az ő és új szövetségi Szentírás hiteles kútforrásai már biztos adatokkal kínálnak az Izraeliták mezőgazdasági életviszonyainak tüzesebb megismerésére, mely ha nem is állott magas színvonalon, de miként állott fővonásaiban, azt is híven rajzolni megkísérlem. Folyt. köv.

— **A déli vasut államosítása.** A legközelebbi hetekben a magyar és osztrák kereskedelmi miniszterek azonos tartalmu jegyzékeket fognak intézni a déli vasut igazgatóságához, a melyben ez utóbbi fel-

fog szólíttatni, hogy az államosítás iránti tárgyalásokhoz nevezze meg megbízottjait. Ha a megegyezés sikerül, akkor még az ősi ülészakban beterjesztik az államosításra vonatkozó törvényjavaslatokat és ha továbbá ezek elintézését nyernek, 1895. január elsejével a déli vasut államosítva lesz. Ha azonban a javaslatok nem emelkedhetnek azon időpontig törvényerőre, akkor a déli vasut 1895. januártól fogva már az állami számlára fogja az üzemet folytatni. A N. Fr. Presse híre szerint az osztrák kormány részvényenkint valamivel kevesebb, mint 7 frank járadékot fog ajánlani.

— **A martonvásári géphíallítás** végrehajtó bizottsága e hó 17-én tartotta meg Martonvásáron utolsó ülését L. Bits Adolf kir. tanácsos elnöke alatt. Meszlényi Pál, a rendezőbizottság alelnöke meleg szavakban köszönte meg a végrehajtó bizottság bizalmát, mely a kiállítás rendezését ő ra bízta, amire Balogh Lajos felolvasta az elnöki jelentést, mely mindenekelőtt örömmel konstatalja a kiállítás teljes sikerét s a kiállításnak a „Fejérmegyei Napló“-ban annak idején már közölt rövid leírását tartalmazza. Kiállító volt 79, a kiállított tárgyak száma meghaladta a 3000-ot. Különös megelégedéssel emeli ki a jelentés, hogy a kiállítást József főherceg és a földmívelésügyi miniszter képviselője, valamint a tanítók vezetése alatt az ismétli iskolás fiúk is meglátogatták. A pénztári bizottságnak aug. 24. tartott ülésén egybeállított számadás adatai ezek:

Bevételek. Adományoztak: A földmívelésügyi miniszterium 300, Esterházy Miklós Mór gróf 200, Dreher Antal 100, a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület 150, Fiath Miklós bátó 50, a sz.-fejérvári káptalan 50, Csontos Andor 5, Martonvásár község 25, Köhler Albert 5, Szabó Dóme 5, dr. Pick Gyula 10, Kempen Imre 10, Pillitz D. 15, Lyka István 20, Orbán Ottomár 10, K.-Szt.-Péter község 10, Hollósy Ernő 10, Sárközy Aurél 20, Bodá Imre 3, Vég István 5, Baracska község 15, Meszlényi Pál 10 forintot, Belépti jegyekből befolyt 265 ft. A martonvásári takarékpénztár adott 25, a fejérmegyei takarékpénztár 20, a székesfejérvári takarékpénztár 50 forint. **Kiadás** Postaköltség 145, iratoknak 160, irodahelyiségért 20, irodaszerekről 67-92, sürgönyökre 8-60, Budapestre utazás négyzer 28, Sz.-Fejérvári utazás négyezer 18, kocsiutazás 66, Magyar Földmívelés Lap-za 50, jelvények, felszerelések 53, tűbiztosítási díj 90-55, tűzoltóknak 48 ft, hirdetésért 59-20, diszkapó és disztés 45-40, iroda szolgá, jegyzárók, küldőnök 31-56, felgyőzők 22, orvos és gyógytár 14 ft 6 kr. A méhérszeti kiállítás költségei 87 ft. Szállítmányokért 5-65 oklevelek, nyomtatványok 225-90, zenészeknek 22, vasutas munkásoknak 12, segédanyagokért jutalmak 22, emléklapra 35, áradásoknál jutalom (?) 9, egy kiscigányok 5, emlékorlevelek 20 ft.

A kiállítás egyik eredménye, hogy Martonvásáron „Állandó gazdasági kiállítás“ alapítottak a kisparosok javára.

A bizottság a szokásos éljenzéssel fogadta a jelentést, mire aztán egymásután köszönetet szavazott mindazoknak, kik a kiállítás sikeréhez hozzájárultak. S ezzel az ülés véget ért.

— **Állatkivitel Stájerországba.** A földmívelésügyi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a gráci cs. kir. helytartóság szept. 19-én kelt távirati értesítése szerint a szarvasmarhák, juhok, kecskék, és sertések, Magyarországból Stájerországba csakis vasuton és csakis azonnali lovagás céljából vihetők be.

— **Állami segély.** A földmívelésügyi miniszter Pázmánd községnek az ottani községt amerikai szőlőtelep céljára 100 ft segélyt engedélyezett.

— **Székesfejérvári piaci árak.** 1894. szeptember 22-én.

Gabona: buza 5'80—6'00; 10zs 4'40, 4'50; árpa 5'80—6'40; zab 5'40—5'50; kukorica 5'90—6'00; bab 8'50—8'60 frt métermázsánként.

Hizott sertés: könnyű 30—32; nehéz 33—34 kr. klg. eleven súly szerint.

Borju: könnyű 28—29; nehéz 32—36 kr. krlg. eleven súly szerint.

— **Moóri piaci árak** szeptember 21-én buza 5'60; rozs 4'50; árpa 6'30; zab 4'50; kukorica 6'20; bab (új) 9'20; krumpli zsákja 70 kr., takarmánynak való 50 kr.

Vasúti új menetrend!

Ervényes 1894. évi szept. hó 16-ától.

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkeznek 6 ó. 29 p.

Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkeznek 8 ó. 16 p.

Délután 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkeznek 10 ó. 9 p.

Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkeznek 4 ó. 31 p.

Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkeznek 8 ó. 12 p. este.

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkeznek 9 ó. 16 p.

Délbe 2 ó. 25 p. indul vegyesvonat.
Székesfejérvárra érkeznek 4 ó. 27 p.

Délután 5 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkeznek 7 ó. 39 p.

Este 7 ó. 45 p. a gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkeznek 9 ó. 10 p.

Este 9 óra 25 perczkor indul
Székesfejérvárra érkeznek 11 ó. 33 p. éj.

Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejérvárról Uj-Szöny felé:

Délután 10-0 p. teherv. szem. száll. ind.
Ujszönyre érkeznek 2 ó. 46 p.

Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Ujszönybe érkeznek 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szönyből Székesfejérvár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll.
Székesfejérvárra érkeznek 8 ó. 22 p.

Délután 11 ó. 27 p. személyv. indul
Székesfejérvárra érkeznek 2 ó. 26 p. d. u

Sz.-Fejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Délután 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkeznek 1 ó. 39 p. d. u.

Délután 4 óra 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkeznek 8 ó. 44 p.

Este 9 óra 17 p. gyorsv. indul
Nagy-Kanizsára érkeznek 12 óra 10 p.

Ejjel 11 óra 43 perczkor indul
Kanizsára érkeznek 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Sz.-Fejérvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkeznek 8 ó. 39 p.

Reggel 10 óra 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkeznek 2 óra 10 p.

Délután 2 óra 0 perczkor indul
Székesfejérvárra érkeznek 6 ó. p. este.

Ejjel 12 óra 15 perczkor indul
Székesfejérvárra érkeznek 4 ó. 16 p. reg.

Székesfejérvárról Veszprém felé:

Délután 9 óra 34 p. indul személyv.
Veszprémbe érkeznek 10 óra 59 p.

Kis-Czelbe érkeznek 1 óra 17 p.
Délután 1 óra 35 perczkor indul

Veszprémbe érkeznek 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkeznek 6 ó. 36 p. este.

Este 9 óra 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkeznek 11 ó. 0 p. éjjel.

Veszprémből Székesfejérvár felé:

Reggel 4 óra 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkeznek 6 óra 0 p.

Délután 7 óra 3 perczkor indul
Székesfejérvárra érkeznek 8 ó 30 p.

Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkeznek 5 óra 35 p.

Hirdetések.

A legjobb s leghiresebb gyártmányu
Schramm Kristóf-féle

padlózat-fénymáz

legkitünőbb s legtartósabb mázoló
szer puha padló számára.

VIASZK KENŐCS

legjobb és leg-
egyszerűbb be-
eresztő szer ke-
mény padló szá-
mára.

ECSETEK,

olaj és por fes-
tékneműek,
mázok s olajok
a legjobb minő-
ségben s legjutá-
nyosabb árban.

Mindenkor kapható:

Ifj. Tögl Gyula

fűszer-, anyag- és festék-kereskedőnél
Sz.-Fehérvárott (városháztér.)

→ Árjegyzék s minta kívánatra küldetik. →

Ugyanott egy jó házból való fű
tanulóval azonnal felvétetik.

Tokaj városának ezen cimere

bejegyzett védjegy

mely az egyedül csakis Tokajban

fenálló és a magas m. kir. kereskedelmi miniszterium elismerése alatt álló

Első Tokaji Cognac-Gyár

az eredeti „Tokaji Cognac“ egyedüli előállítójának

bejegyzett védjegye,

a vételnél különös figyelembe veendő, mert „Tokaji Cognac“ helyett értéktelen utánzatok, melyek Tokajból nem is származnak, hozatnak forgalomba.

Kitüntetések: A magas m. k. kereskedelemügyi miniszterium által a gyár állami kedvezményben részesül. Arany érmek: Páris, Bordeaux, Nizza, Brüsszel, Haag, London, Berlin és Chicago.

Diszoklevél, mint legmagasabb elismerés: Bécsi 1894-iki nemzetközi kiállítás.

Kapható: Karl József és Fia, Kovács Pál, Hoffmann Lajos és Tögl Gyula uraknál. Jobb vendéglő és kávéházakban, gyógyszerárakban.

Vezérképviselőség: Bergmann és Fia uraknál.

Coax (Pirszén)

I-ső rendű minőségben kapható métermázsánként

1 frt 80 krért

Bernstein és Káldor cég

tüzifa-, kőszén- és pirszen-raktárában

a vasuti indóház mellett.

Kivánatra a szállítás egyformán töltve — zsákokban is eszközölhetők.

Megrendelések elfogadtatnak az irodában *palotai ut* 74. sz. Telephon
51. szám. Weisz Géza ur üzletében városház-tér, Günsberg Krisztina
k. a. dohánytőzsdéjében Kossuth-utca.

Méltóságos gróf Nádasdy Ferencz ur
agárdi kertészetében

400 drb. dinnyeüzdészetre alkalmas,
kevesső használt jó karban levő

melegágyi ablak
jutányosan kapható.

Ugyanott több mmázsa szép **vörös-
hagyma**, valamint különféle

DISZFÁK ÉS CSERJÉK
jutányosan eladók.

Diszfák és cserjékről árjegyzék
ingyen és bémentve.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Berger József

urad. műkertész

Agárd, u. p. Dinnyés, Fejérmegye.

TUDÓSÍTÁS!

A

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

szerkesztősége, kiadóhivatala és

KÖNYVNYOMDÁJA

SZÉKESFEJÉRVÁR

SZENT-ISTVÁN-TÉR I-SŐ SZÁM,

A FŐTEMPLOM MELLETT.

Hirdetések a lap részére, valamint mindennemű

könyvnyomdai munkák

fölvételnek és igen olcsó áron tisztán készíttetnek.